

Nekrológ egy „közepesen tehetséges” zenészért

Néhány évvel ezelőtt készült interjúban Halmos Béla úgy határozta meg magát, mint „közepesen tehetséges zenész”. Miután családi indíttatásból — igazi, a szó legpatinásabb értelmében vett polgári környezetben nőtt fel Gyulán — gyerek kora óta tanult klasszikus zenét, ráadásul az egyik legtöbb gyakorlást igénylo hangszeren, hegedun, egyetemi évei előtt, a katonaságnál úgy hozta a sora, hogy bogoznie, majd gitároznia kellett, a Budapesti Muszaki Egyetemen pedig, ahol okleveles építészmérnöki végzettséget szerzett, az egyetemi zenekarban brácsázott. Több hangszeren tudott tehát klasszikus muveket eloadni, miközben játszott a korának popzenei slágereit, kis jazzt, ha kellett, míg végül a népzeneben találta meg igazán mufáját. Ebben ért el országra és később világra szóló sikereket, ebben tudta kamatoztatni mindazt a tudást, amelyet leginkább az erdélyi és kiemelten a széki népi tánczene játszásával, gyujtésével, kutatásával megszerzett. Nem muszaki tudományokból, hanem a népzenenek köszönhetően zenetudományból kandidált, és szerezte meg tudományos fokozatát, valamint kapta meg idén a tudományos élet képviselőinek járó legmagasabb állami kitüntetést, a Széchenyi-díjat. Életpályáját ismerve szinte érthetetlennek tunik saját magáról szóló jellemzése. Egy bizonyos, hogy nála ez nem valamiféle sznob álszerénység megnyilvánulása volt, hiszen akik ismerték, tudják, hogy ez állt tole a legtávolabb. Mindig felvállalta saját magát, nagy természetét, de egyben nagy szívét is, az élet örömeinek szeretetét, néha élvezetét. Neveltetéséből adódóan sokkal inkább az egyéni szellemi teljesítmények iránti végtelen tisztelet és alázat határozhatta meg önértékelését. A klasszikus zenében ezt láthatta, ily módon közelíthetett hozzá, szemben a populárisabb mufajokkal, amelyekben a zenész sokszor „csak” szolgáltatást nyújt. Nem véletlenül nevezte a táncmuzikálást „folyóméter muzsikálás”-nak, azaz a megrendelő közösség igénye szerint kellett játszani a zenei tartalom és az idő tekintetében egyaránt. Szilárd értékrendje, az új felé mindig nyitott, alapvetően azonban konzervatív, de a vaskalaposságot távol tartó világlátása alapján helyezte el magát a zenei univerzum európai hierarchiájában közepén. A kiugróan tehetségesnek ebben a rangsorban nyilván a felül elhelyezkedő mufajban, az ún. klasszikus zenében kell megnyilvánulnia. Leginkább tehát a szereppel függött össze értékelése, és nem a minőséggel, miután a népzene értéke szerint egyenrangúnak tartotta a muzikálást, „közepesen tehetséges”, de igazi zenészhez méltón. Aki ismerte őt, aki kapcsolatban állt vele, annak éppen ez volt a fontos, hogy Halmos Béla igazi, vérbeli zenész volt, akit muzsikálása, életpályája messzemenően hitelesített.

Elször a Zenetudományi Intézetben találkoztam vele az 1990-es évek elején, de közelebbi, személyes kapcsolatba csak az egyetemi népzene-sz-képzés elokészítése és elindítása kapcsán kerültünk. Kezdetből fogva teljes támogatását élvezhettük, szakmai tudását és nevét adta a Zeneakadémia legújabb szakirányának, majd idővel tanszékének létrejöttéhez. Ha itthon volt minden tanszéki programon részt vett, mindig ott volt a gólyatáborokban, a határon túlra szervezett tanszéki kirándulásokon, mindig számíthattunk rá munkában és mulatságban egyaránt. Éjszakába nyúlóan, sokszor hajnalig muzsikált, és ebbe mindenkit be tudott vonni, ha másként nem, akkor az összes jelenlévőt kikérdezte sorban, hogy mi a kedvenc nótája. A tanszék óraadó oktatójaként nagy sikerrel vezette és szervezte meg a diákok körében a néptáncórák zenei kíséretét.

Tanszékünk primása, mindannyiunk Béla bácsija most eltávozott mestere, a széki Ádám István (Icsán) után: együtt húzzák immár másoknak és másutt. Tudjuk, halhatatlanul!

Richter Pál